

Araştırma Makalesi

Dijital Dünyada Kara Para Aklama: Örnek Olaylar

Money Laundering in The Digital World: Case Studies

Eymen GÜREL Doç.Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi İİBF, Uluslararası Ticaret ve Finans Bölümü eymengurel@mu.edu.tr https://orcid.org/0000-0003-1759-4530	Çağatay ŞAHİN Lisansüstü Öğrencisi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi İİBF, Uluslararası Ticaret ve Finans Bölümü cagatay-1996@hotmail.com https://orcid.org/0000-0001-6453-2469
--	---

Makale Geliş Tarihi	Makale Kabul Tarihi
09.06.2022	10.09.2022

Öz

Kara para yasadışı yollarla elde edilen gelir demektir. Kara para bulunduğu ülkedeki finansal sisteme kayıtlı olmadığı için ülke ekonomisine zarar verir ve ekonomik ölçüm değerlerinin yanlışlığına yol açar. Kara para kavramının kullanılması sebebi gelirin suç işlenerek kazanıldığını ve aklanarak temizlenmesi gerektiğini ifade eder. Çağımızda hızla ilerleyen teknoloji ve bununla beraber değişen finansal düzende kara para aklanması için birçok boşluk ortaya çıkmıştır. Uluslararası para transferlerinin hızlanması ve kripto piyasalarının serbestliği düşünüldüğünde paranın dolaşımını sağlamak çok daha kolay bir hal almıştır. Bu kolaylık birçok kaynağı belirsiz para skandallarına yol açmıştır. İnternetin günümüzde sağladığı kolaylıklar suistimal edilmeye müsait bir ortam yaratmış ve takibi zor platformların oluşmasına yol açmıştır. Kara para aklama işlemleri giderek artış göstermesi ile kripto paraların buna aracılık etmesi bu problemi öne çıkarmıştır. Türkiye’de sosyal medya aracılığı ile ortaya çıkan bazı olaylar bu çalışmada örnek olarak gösterilmiş ve açıklanmıştır. Suç, kripto para ve kara para kavramlarının birlikte kullanılması ile literatüre katkı sağlaması hedeflenmektedir. Bu çalışmanın amacı, ortaya çıkarılan bu eksikliklerin saptanmasını toplumların ve devletlerin aldığı önlemlerin günümüz şartlarında belirlenmesidir.

Anahtar Kelimeler: Kara Para, Phishing, Kripto Para, Suç, Blockzincir

Jel Sınıflandırması: G19, M49

Abstract

Black money is money that is earned through illegal activity. Since black money is not reported or registered in the financial system of the country where it is found, it damages the country's economy and leads to measurement error in economic values. The reason for using the concept of black money is that the income is earned by committing a crime and should be laundered to make it look clean. With rapidly advancing technology in this era and the changing financial regulations with it, many gaps have emerged for money laundering. Considering the accelerating international money transfers and the liberalization of cryptocurrency markets, it has become much easier to attach meaning to money and ensure its circulation. However, this convenience has led to many money scandals of unknown origin. The facilities provided by the internet today have created an environment that is suitable for abuse and led to the formation of platforms that are difficult to follow. This problem has come to the fore with the increase in money laundering transactions and the mediating role of cryptocurrencies. Some events that emerged in Turkey through social media are cited and explained as examples in this study. This study aims at making contribution to the literature by using the concepts of crime, cryptocurrency, and black money together.

Önerilen Atıf /Suggested Citation

Gürel, E., Şahin, Ç., 2022 Dijital Dünyada Kara Para Aklama: Örnek Olaylar, Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi, 57(3), 2289-2305.

The purpose of this study is to determine the deficiencies that are disclosed, and the measures taken by societies and states in today's conditions.

Keywords: Black Money, Phishing, Cryptocurrency, Crime, Blockchain

Jel Classification: G19, M49

1. Giriş

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte teknolojik suç kavramı ortaya çıkmıştır. Bunlardan bir tanesi de siber-aklama suçudur (Miynat ve Duramaz, 2013:315). Finansal işlemlerin dünyada hız kazanmasıyla beraber suç teşkil eden olaylar ciddi oranda artış göstermektedir. Bu şekilde haksız kazanç elde eden kişiler parayı aklayabilmek için birçok farklı yöntemle başvurmuşlardır. Günümüzde dijital dünyanın genişlemesi ve hemen hemen bütün transferlerin çok kısa sürede yapılabilmesi kötü niyetli kişiler için dijital dünyanın cazip bir ortam haline gelmesine sebep olmuştur. Son dönemlerde popüler hale gelen kripto piyasaları da transfer kolaylığı ve devlet tarafından takip edilebilmesinin güç olduğu için paravan olarak kullanılmaktadır. Veri kopyalama yazılımları, çalıntı kredi kartları, kopyalanmış devlet veya banka siteleri aracılığıyla tüm dünyada veri hırsızlığı yapılmakta ve milyonlarca insanın banka hesaplarına ulaşım sağlanabilmektedir. Ne yazık ki kurumlar ve devlet tarafından gönderilen uyarı mesajları, yapılan haberler insanların bu tuzağa düşmelerine engel olamamaktadır. Mağdurlar kimi zaman kendi dikkatsizliklerinden, kimi zamanda verilerini saklasın diye girdiği internet sitesi ve kurumların güvenlik sistemleri zafiyetlerinden dolayı maddi zararlara uğrayabilmektedir. Bu çalışma kara para aklama ve kriptografi literatürlerinden faydalananak yeni nesil kara para aklama yöntemlerini örneklerle açıklayarak ilgili literatüre katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

2. Suç Kavramı

Suç, bireylere, topluma ve kamu düzenine aykırı olan ve önlenmesi gerekli bir problemdir (Dolu, Uludağ ve Doğutaş, 2010: 61). Suç kavramı farklı zamanlar ya da konumlarda değişiklik gösterebilmektedir. Bu bağlamda bazı toplumlarda suç olarak kabul görmeyen davranışlar başka toplumlarda suç olarak görülebilmektedir. İnsanlık tarihi boyunca toplumların duyarlı olduğu suçlar konu olarak kutsal kavram ve dogmatik olgulara karşı yapılan saygısızlıklardır. Suç kavramı toplumun normlarından sapma olarak tanımlanabilir. Bu hareketlerin suç sayılabilmesi için yasalar çerçevesinde suç olarak tanınmış ve cezai yaptırımı taşıması gerekmektedir (Burkay, 2008: 2-3). Teknolojik gelişmeler yasaların suçun tanımlanmasına dönük çabaları geride bırakabilecek kadar hızlı şekilde ilerlemektedir. Temel olarak suç kavramı mağdurun veya toplumun etkisi üzerinden ele alınmaya çalışılmakta ve buna göre değerlendirilmektedir. Ancak çok ciddi boyutlara varan bilişim suçları tüm dünyada etkili şekilde ele alınması gereken bir alan olarak daha fazla önem arz etmeye başlamıştır.

Bilişim suçları 5237 sayılı Türk Ceza Kanunun (TCK) üçüncü kısmında, “Topluma Karşı Suçlar” başlığı altında yer almaktadır. Bu kısmın onuncu bölümü “Bilişim Alanında Suçlar”ı tanımlamaktadır (TCK. 243-246). Kanun maddelerinin genel başlıkları aşağıda yer almaktadır:

- 243. Bilişim sistemine girme
- 244. Sistemi engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme
- 245. Banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması
- 245/A. Yasak cihaz veya programlar (24/03/2016 tarihinde kabul edilen 6698 sayılı “Kişisel Verilerin Korunması Kanunu” ile TCK’ya sonradan eklenmiştir.)
- 246. Tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbiri uygulanması

Kanunun ruhu temel durumlara örnekler verilerek hazırlanmıştır. İlgili suçlar buradaki kanun maddeleri içerisinde değerlendirilerek cezaları öngörülmektedir.

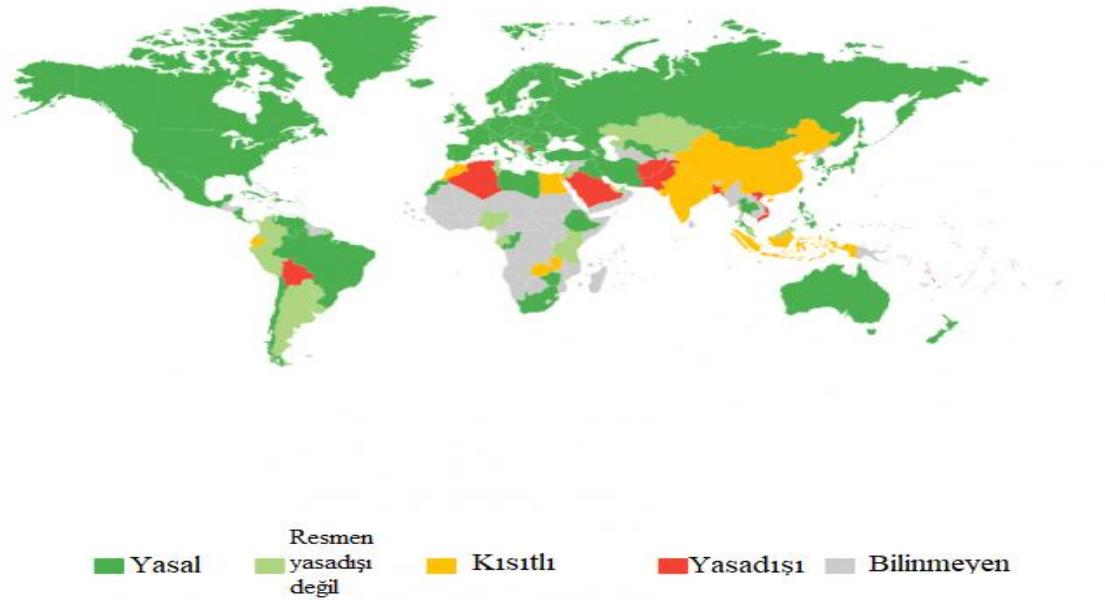
3. Kripto Para Kavramı

Fransızca kökenli olan kripto kelimesinin Türk Dil Kurumu’na göre iki anlamı vardır. İlk anlamı “siyasi inancını gizleyen kimse” ikinci anlamı ise “saklı yazı”dır. Ele alınan konu itibarıyla ikinci anlam geçerlidir. Kripto bir şifreleme işlemi olarak tanımlanmaktadır. Herkesin öğrenmesini istemediğiniz bir

bilgiyi çeşitli yöntemlerle gizli hale getirme ve sadece izin verilenlerin anlayabileceği bir formata dönüştürme çabası olarak izah edilebilir.

Kripto para, paranın şifreli hale getirilmesi bu yolla saklanması ve kullanılması amacı ile ortaya çıkmıştır. Kripto para günümüzde kullanımı ve önemi giderek artan çağımızın yeni bir olgusudur. Geleneksel düzenin işlevselliğini yerine getirmesinin yanı sıra, zorluklarının da kısmen ortadan kalkmasını sağlamaktadır. Kriptografinin temel amacı birbirleri ile iletişim halinde olan güvenli olmayan iletişim kanalını güvenli bir şekilde kurmalarını sağlamaktır (Kalkan ve Zararsız, 2021: 90). Şifreli olarak güvenli işlem yapılabilen ve sanal para arzı yaratan dijital değerlere kripto para denir (Çarkacıoğlu, 2016: 8). Kripto paralar, sanal para ya da dijital para ile karıştırılmamalıdır. Sanal ve dijital paralar temsil ettikleri ülkenin ulusal parasına ve o ülkenin merkez otoritesine bağlıdır. Bitcoin ve türevleri ise herhangi bir otoriteye bağlı değildir, düzenlenip denetlenemezler. Aslında Bitcoin, her işlemi listeleyen dijital dosyalardan ibarettir (Rotman, 2014: 1).

Bu özgür ve aracısız ortamın otoriteler tarafından engellenmeye çalışılması uzun sürmemiştir. Kripto para birimleri, dünyanın birçok ülkesinde ödeme yöntemi olarak kullanılabilen, borsaya erişimi sağlanabilen bir yapı haline gelmişken; bazı ülkelerde kripto para sahipliği bile hapse girme sebebi olabilir. Devletler tarafından yasaklanmış olsa dahi günümüz teknolojisinde birtakım uluslararası aracı şirketler sayesinde dijital ortamda işlem yapılabilir. Dünya genelinde kripto para yasallığı bu haritada görülmektedir:

Şekil 1: (Bitcoin Legality by Country Summary, 2021)

Kısıtlama ve yasaklama yapan ülkelerin genellikle baskıcı ve otoriter gücünü hissettiren devletler olduğu görülmektedir. Bazı ülkelerde yasaklansa veya kısıtlansa dahi kripto paraların kullanımı tamamen ortadan kaldırılamamaktadır. Ölçek büyüklüğü de dikkate alındığında Çin ve Hindistan'ın kısıtlayıcı duruşu kripto para borsasına zarar vermektedir. Merkezi yapıda olmayan kripto para birimlerini yasaklamak doğası gereği mümkün değildir. Kendi ekonomik sistemleri içerisinde kullanımı ve değişim değeri engellenebilir fakat uluslararası transfer ve yatırım aracı olarak kullanımının önüne geçilmesi zor olarak değerlendirilmektedir.

Zaman ve konum olarak ele aldığımızda bazı ülkelerde kripto para kullanımı yasakken bazı ülkeler serbest piyasa koşullarını devam ettirmektedir. İnternetin en büyük farklılığı ise yasak konulsa dahi bu

yaşadığı aşması dijital ortamlarda zor değildir. Bireyler VPN¹ kullanarak farklı kimliklere sahip olarak başka bir ülkeden bağlanıyormuş gibi işlem yapılabilen ya da anonim ve takip edilemez konum ile işlemler yapabilmektedir.

VPN, uzaktan erişim yöntemiyle farklı ağlara bağlanmayı sağlayan bir internet teknolojisidir. Dağınık yapıdaki özel iletişim ağlarının üzerinde bulunan bilgilerin, kamu iletişim ağı altyapısını kullanarak paylaşılması sırasında, kamu iletişim ağı üzerinden geçen bilgilerin üçüncü kişiler tarafından deşifre edilmesini engelleyen bir yöntemdir (Ünverdi ve Yüksel, 2021: 1). Bu şekilde farklı bir ağa bağlantı sağlayarak kendi IP² adresinizi gizleyerek, başka bir IP adresi üzerinden bağlantı yapılmasını sağlar. Bu da kullanıcıyı anonim kılar. İnternet yasakları ve kısıtlamaların önüne geçebilmek için VPN kullanımı yaygınlaşmıştır. Bu yöntemi kullanarak internette kullanıcının yeri tespit edilemeden rahatlıkla gezinebilmekte ve suç işlemek için elverişli bir ortam yaratılmaktadır.

4. Blokszincir Teknolojisi

Blokszincir teknolojisi bilgi çağının bize sağladığı kolaylıklardan biridir. Uluslararası kuruluşlar, özel sektör ve internetin giderek yaygınlaşması bu teknolojiyi giderek popüler bir hale getirmiştir. Blokszincir, yapılan her işlemin bilgisinin ağdaki katılımcılar tarafından kaydedildiği sarmal halde ifade edilebilen dağıtılmış bir veri yapısıdır (Nakamoto, 2008: 2). Bu sayede transfer işlemi için bir aracıya gerek kalmamaktadır. Uluslararası işlem rahatlığı ve süresi açısından ele alındığında herhangi bir otoriteye bağlı olmadığı için, kontrol edilemez ve kapatılamaz bir yapısı vardır (Tanrıverdi, Uysal ve Üstündağ, 2019: 205). Blokszincir teknolojisi kullanıcılara kendi verilerinin, kimliğinin ve dijital varlıkların sahibi olabilme imkanını sağlaması ile gittikçe daha fazla tercih edilen yenilikçi ve liberal bir veri yönetimi sağlamıştır (Senkardes, 2021: 156). Birçok farklı sektörde kullanımı yaygınlaşan bu teknoloji yenilikçi olması dolayısıyla önemli bir yöntem haline gelmiştir.

Bununla beraber ülkelerin bu paraları kabul etmesi “hükümdarlık hakları”na bir darbe vurmaktadır. Ülkelerin en önemli gelirleri olan senyoraj³ gelirleri bu paraların kullanılmasıyla birlikte gerilemektedir. Çin Hükümeti kripto paraların yasal bir para olmadığını ve yasaklanması gerektiğini ileri sürmüştür. Çin Hükümetinin yakın zamanda yaptığı bu açıklanmanın hemen ardından birçok kripto para ciddi anlamda değer kaybı yaşamıştır.

5. Kara Para Aklama Kavramı ve Tarihçesi

Uluslararası ticaretin dünyada yaygın hale gelmesiyle birlikte dünyadaki ticaret hacmi gün geçtikçe büyümektedir. Bu büyümeyle birlikte yasadışı yollarla elde edilen paranın miktarı da artmakta bu yola başvuran kişilerin sayısı doğru orantılı olarak artış göstermektedir. Uluslararası Para Fonu'na (International Monetary Found-IMF) göre kara para aklama, yasadışı faaliyetlerden elde edilen gelirlerin gerçek kaynağını gizlemek ve yatırımlara aktarmak olarak tanımlanmaktadır. Kara para aklama, bir diğer tanıma göre, ekonominin genel kurallarını yok sayarak, kazanma şekli açısından usulsüz ve kanunlarla yasaklanmış olsa dahi suç teşkil eden haksız kazanç yoludur (Köksal, 2015: 5). Kara paranın suç teşkil ettiği durumlar ülkelere göre belirli bir standartta oturtulmuş olsa da bazı ülkelerde belirli suçlardan elde edilmiş gelir olarak da tanımlanmaktadır (Ünlü, 2019: 157). Bu şekilde terör grupları, uyuşturucu kaçakçıları ve ağır suç işleyenlerin gelirlerini aklarak işlerini organize edebildikleri yöntemlerin tümüne denebilir. Bir gelirin kara para olarak isimlendirilmesi için bazı unsurlara sahip olması gerekir. Bu unsurlar:

- Gelirin elde ediliş şekli yasadışı bir faaliyete dayanmalıdır,
- Yasadışı faaliyet sonucunda para, evrak, mal veya gelirlerin birbirine dönüştürülmesinden maddi menfaat elde edilmelidir,
- Elde edilen gelir ile olağan ve beklenen gelir arasında açık bir fark olmalıdır,
- Gelire yasal bir kaynak gösterilememesi gerekir. Gelir meşru görüldüğü sürece kara para olarak nitelendirilemez (Şahiner, 2006: 20).

¹ VPN: Virtual Private Network (Sanal Özel Ağ)

² IP: Internet Protocol Address (İnternet Protokol Adresi)

³ Senyoraj Geliri: Paranın basım maliyeti ile paranın nispi değeri arasındaki farka denir.

Aklama sürecini kavramak için konu, “öncül suç” ve “suç geliri” kavramları ile birlikte değerlendirilmelidir. Genel olarak aklamadan bahsedebilmek için (MASAK, Aklama Suçu, 2021);

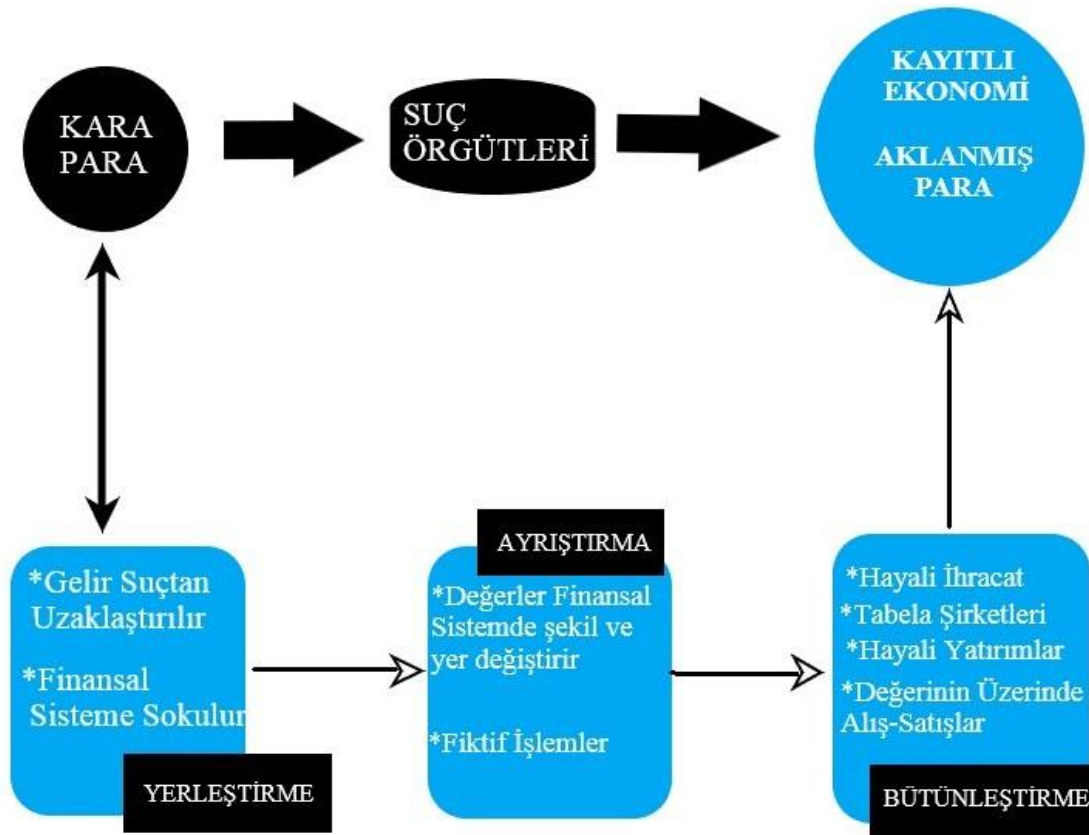
- Bir suç işlenmiş (Öncül suç),
- Bu suç konusunda herhangi bir ekonomik değer elde edilmiş (Suç geliri),
- Bu ekonomik değerleri yasadışı nitelikten çıkarıp bunlara yasal görünüm kazandırmaya yönelik fiillerin işlenmiş olması gerekmektedir.

Haksız kazanç elde eden bu kişiler belirli bir metot sayesinde geliri belirledikleri yerlerde gezmesini sağlayarak bir anlam yüklemekte ve anlamlandırılan bu geliri kendi üzerlerine tekrardan almaktadırlar. Bu yöntem için gelirin belirli aşamalardan geçmesi gerekmektedir. Bu aşamalar Yerleştirme (Placement), Ayrıştırma (Layering) ve Bütünleştirme (Integration)’dir (Sevim, 2019: 3).

a) Yerleştirme Aşaması: Aklama sürecinin ilk aşamasıdır. Bu aşamada yüklü miktardaki para kaçırılıp götürüldüğü yerde finansal sisteme dahil edilmelidir. Paranın denetim mekanizmalarına takılmaması için farklı bir olguya dönüştürülmelidir. Finansal kuruluşlara dahil edilmediği durumlarda nakit para, lüks tüketimlerle bu aşamadan geçilir. Ele geçirilen haksız kazanç nakit bir tutar değilse bu aşamaya gerek yoktur (Köksal, 2015: 20).

b) Ayrıştırma Aşaması: Bu aşamada, haksız gelir parçalara bölünmekte ve birçok banka ve ülke değiştirilerek takibi zor hale getirilmeye çalışılmaktadır. Uluslararası transferlerin kolaylaşmasından dolayı para artık birçok ülkeye dağıtılabilir ve takibi neredeyse imkânsız bir hale getirilebilmektedir.

c) Bütünleştirme Aşaması: Son aşamada para, ticari bir faaliyet sonrası elde edilmiş gibi gösterilerek haksız kazanç noktasından uzaklaştırılmaktadır. Bütünleştirme aşamasının yaygın yöntemlerinden biri sahte faturalar düzenlenerek bir malın bir ülkedeki firmadan diğer bir ülkedeki firmaya satılmasıdır (Schroeder, 2001: 3). Bu aşamaya gelindiğinde para artık yasal bir karşılık bulmuştur. Yapılan birçok işlemten sonra bu aşamada paranın kaynağına ulaşmak imkânsız bir hal almaktadır.

Şekil 2: Kara para Aklama Döngüsü (Canca, 2018)

Kara para aklama kavramı literatüre girmeden önce de yazılı kaynaklarda bir adı olmadan uygulanmış bir yöntemdir. Orta Çağ'da tüccarların vergiden kaçınmak için birçok yola başvurduğu bilinmektedir. Tarihsel süreçte ekonomilerin büyümesi ve teknolojinin hayatımıza kattıklarıyla beraber organize suçlar artmıştır. Yasadışı olayların artması sonucu ve mali sistemin içine giren gelirin anlam bulabilmesi için aklama kavramı ortaya çıkmıştır. İlk olarak ABD'de 1920'li yıllarda Al Capone'un çamaşırhane işletmelerinde yasadışı yollarla elde ettiği geliri, çamaşırhanelerden geliyormuş gibi göstermesiyle ortaya çıkmıştır. Al Capone kurduğu mafya sistemi ve izlediği yasa dışı yollara rağmen hiç iz bırakmadığı için bu suçlardan ötürü başlangıçta yargılanmamıştır. Çamaşırhane gelirlerinden vergi kaçırdığı ortaya çıkan Al Capone ceza almış ve olay çamaşırhanelerden ortaya çıktığı için para yıkamak (Money laundering) kavramı olarak literatüre girmiştir. 1973-1974 yılları arasında görülen Watergate davasında Cumhuriyetçi Parti'nin kullandığı 200.000 dolarla ilgili olarak "Money laundering" sözcükleri resmi kayıtlarda kullanılmıştır. 1980 sonrası kavram literatüre tamamen yerleşmiştir (Canca, 2018: 9).

5.1. Türkiye'de Kara Para ile Mücadele

Dünya genelinde kara paranın miktarını tahmin etmek oldukça zordur. Yasadışı kaynağı ortaya çıkmadığı sürece tespit edilmesi mümkün değildir. Kara paranın aklanmasının önlenmesine yönelik Mali Eylem Görev Gücü (FATF-Financial Action Task Force), dünya genelinde aklanan kara para miktarının güvenilir bir tahmini olmadığını belirtmektedir. Kurum konuyla ilgili veri açıklayamamaktadır (Dönmez, 2010: 56). FATF, paranın tanımının değişmesiyle finansal sisteme karşı oluşacak tehditler karşısında sürekli gelişim içerisinde olan bir örgüttür (FATF, 2021: 40).

FATF, "suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, terörizmin finansmanı ve kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanı" ile mücadelede uluslararası standartlar oluşturmak ve söz konusu standartlarla uyumlu yasal ve kurumsal tedbirlerin alınması ve bu tedbirlerin operasyonel açıdan etkili bir şekilde uygulanmasını teşvik amacıyla 1989 yılında G-7 ülkelerinin (ABD, Japonya, Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya ve Kanada) Paris'te yapılan toplantısında kurulan hükümetler arası bir organizasyondur (Adalet Bakanlığı, 2021). FATF, kara para ile mücadele konusunda birçok tavsiye ve karar çıkarmıştır. FATF'nin 40 Tavsiye Kararı Viyana Sözleşmesi'nde kabul edilen kuralların uygulanması için yayımlanmıştır. Hukuk sistemleri, kara para aklama ve terörizmin finansmanını engellemek için tedbirler, uluslararası iş birliği tedbirlerini kapsamaktadır. 11 Eylül terör olayları sonrasında FATF, terör finansmanı ile mücadele konusunda 9 ilave karar daha almıştır (Dönmez, 2010: 60).

40 Tavsiyesi ile uyumluluk kapsamında ülkeleri "karşılıklı değerlendirme" yoluyla incelemekte ve takip süreçleriyle gözetim altında bulundurmaktadır. Anılan 40 tavsiye, 1996, 2001, 2003, 2012 ve 2022 yılında güncellenerek bugünkü halini almıştır.

Tablo 1: FATF Tavsiyeleri (FATF, 2022)

1. Risklerin Değerlendirilmesi ve Risk Bazlı Yaklaşımın Uygulanması: Ülkeler kara para aklama ve terörün finansmanını belirleyerek harekete geçmelidir.	2. Ulusal İş birliği ve Koordinasyon: Ülkelerin ilgili birimleri (finansal birimleri, denetçiler, politikacılar ve diğer ilgili makamları) koordine ve bilgi alışverişi içinde olmalıdır.
3. Aklama Suçu: Ülkeler Viyana Sözleşmesi ve Palermo Sözleşmesi'ni tanımalıdır ve kara para aklamayı en geniş öncül suç olarak kabul etmelidir.	4. Müsadere ve Geçici Tedbirler: Ülkeler, şüpheli gelirlerle mahkumiyet şartı aramaksızın el koyabilir.
5. Terörizmin Finansmanı Suçu: Ülkeler yalnızca terör eylemlerini gerçekleştirenleri değil onlara finansman sağlayanları da suçlamalıdır.	6. Terörün ve Terörizmin Finansmanı ile İlgili Olarak Hedeflenen Finansal Yaptırımlar: Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararları uygulanmalıdır.
7. Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanına İlişkin Hedeflenen Finansal	8. Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlar: Terörün finansmanı olasılığı nedeni ile ülkeler kar amacı

Yaptırımlar: Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararı gereği ülkeler bu fonları dondurmakla yükümlüdür.	gütmeyen kuruluşlarla ilgili yasa ve yönetmeliklerini gözden geçirmelidir.
9. Finansal Kuruluşlara İlişkin Gizlilik Yasaları: FATF tavsiyelerini engelleyecek gizlilik yasaları olmamalıdır.	10. Müşterinin Tanınması: Finans kuruluşlarının anonim isimlerle kayıt oluşturması yasaklanmalıdır.
11. Kayıt Tutma: Finans kurumları en az 5 sene yurt içi ve yurt dışı hareketlerini kayıt altında tutmalıdır.	12. Siyasi Nüfuz Sahibi Kişiler: Siyasi nüfuz sahibi kişiler ve onların yakınlarının mal varlıkları ile mali yükümlülükleri izlenmelidir.
13. Muhabir Bankacılık: Yurt dışında şubesi bulunmayan finansal kuruluşların başka ülkelerdeki finansal kuruluşlarla anlaşması gerekir.	14. Para veya Değer Transferi Hizmetleri: Değer transfer hizmeti veren kuruluşların lisanslı ve aktif sisteme tabi olmaları gerekmektedir.
15. Yeni Teknolojiler: Sanal varlıklardan kaynaklanan riskleri değerlendirmeli ve ilgili mevzuata uygunluğu sağlanmalıdır.	16. Elektronik Transferler: Finans kurumları elektronik işlemlerde zincir veri yapısı kuralı ve takip edebilmelidir.
17. Üçüncü Taraflara Güven: Finans kuruluşlarının üçüncü kişilere güvenirken tavsiye 10'u, tavsiye 11, tavsiye 12'yi ve tavsiye 18'i uygulamaları gerekir.	18. İç Kontroller ve Yurt Dışı Şube ve Bağlı Kuruluşlar: Finansal kuruluşlarından kara para aklamaya karşı bilgi paylaşımı ve engelleyici programlar uygulaması istenmelidir.
19. Yüksek Riskli Ülkeler: FATF tarafından bu kategoriye dahil olan ülkelere gelişmiş durum tespiti raporu istenir. Gelişmiş durum tespiti önlemleri ile riskler orantılı olmalıdır.	20. Şüpheli İşlem Bildirimi: Bir finans kuruluşunun makul gerekçelerle şüphelendiği bir işlemi derhal yerel mali birime bildirmelidir.
21. Bilgi Sızdırma ve Gizlilik: Finansal kuruluş çalışanlarının uyguladığı ihlallere karşı cezai ve hukuki sorumluluk kanun ile sağlanmalıdır.	22. Finansal Olmayan Belirli İş ve Meslek Grupları (FOBİM): Müşterinin Tanınması: Tavsiye 10, 11, 12, 15 ve 17 bu gruplar için uygulanabilir.
23. FOBİM: Diğer Tedbirler: Tavsiye 18 ve 21 bu gruplara uygulanabilir.	24. Tüzel Kişilerde Şeffaflık ve Gerçek Faydalanıcılık: Ülkeler tüzel kişilerin kara para aklama faaliyetleri için önlemler almalıdır.
25. Yasal Oluşumlarda Şeffaflık ve Gerçek Faydalanıcılık: Ülkeler kara para aklama veya terör finansmanı yasalarının para için suiistimal edilmesini önleyecek tedbirler almalıdır.	26. Finansal Kuruluşların Düzenlenmesi ve Denetlenmesi: Ülkeler, finansal kuruluşların yeterli düzenlemeye tabi olmalarını sağlamalı ve FATF Tavsiyeleri'ni etkin bir şekilde uygulamalıdır.
27. Denetleyicilerin Yetkileri: Denetleyiciler, denetlemek veya gözlemek için yeterli yetkiye sahip olmalı ve tavsiye 35'in uygulanmasının zeminini oluşturmalıdır.	28. FOBİM'in Düzenlenmesi ve Denetlenmesi: Bu grupların etkin denetleme koşullarına tabi olması sağlanmalıdır.
29. Mali İstihbarat Birimleri: Ülkeler ulusal hizmet veren mali istihbarat birimleri kurmalıdır.	30. Yasa Uygulama ve Soruşturma Makamlarının Sorumlulukları: Ulusal mevzuat çerçevesinde kara para aklama ve terör finansmanı soruşturmaları için kolluk kuvvetlerinde birimler kurmalıdır.

31.Yasa Uygulama ve Soruşturma Makamlarının Yetkileri: Kara para aklama ve terör finansmanı soruşturmaları yürütülürken, yetkili makamlar tüm kaynaklara ulaşabilmelidir.	32. Nakit Kuryeler: Ülkeler, sınır ötesi transferleri tespit etmek için gerekli önlemlere sahip olmalıdır.
33. İstatistikler: Ülkeler kurulan sistemlerinin etkinliği ile ilgili kapsamlı veriler tutmalıdır.	34. Rehberlik ve Geribildirim: Yetkili makamlar, kara para aklama ve terör finansmanı ile ilgili geri bildirim ve kılavuzlar oluşturmaktadır.
35.Yaptırımlar: Ülkeler; etkili, orantılı ve caydırıcı cezai yaptırımlar uygulamalıdır.	36. Uluslararası Araçlar: Ülkeler, uluslararası sözleşmeleri onaylamaya ve uygulamaya teşvik edilmelidir.
37. Karşılıklı Adli Yardımlaşma: Ülkeler, kara para aklama ve terör finansmanı soruşturmaları için iş birliği içerisinde olmalı; hızlı ve yapıcı bir sistem kurulmalıdır.	38. Karşılıklı Adli Yardımlaşma: Dondurma ve Müsadere: Ülkeler, kara para aklama ve terör finansmanı suçlarına karşı dondurma, el koyma, müsadere etme taleplerini sağlamalıdır.
39. Suçluların İadesi: Ülkeler suçluların iadesini yapıcı ve etkin bir şekilde yerine getirmelidir.	40. Diğer İş birliği Şekilleri: Ülkeler yetkili makamları aracılığı ile geniş bir uluslararası iş birliği ortamı oluşturmaktadır.

Birleşmiş Milletler (BM), Viyana’da gerçekleşen toplantısında uyuşturucu ve psikotrop madde kaçakçılığı ile mücadeleyi arttırabilmek için üye ülkelerin anlaşmasıyla 11 Kasım 1990’da yürürlüğe girmiştir. İlgili madde metninde doğrudan “kara para aklama” kavramı kullanılmamıştır. Sözleşme aklama suçunu tanımlayan ilk BM Sözleşmesidir. Sözleşmeye göre öncül suç kaynaklı bir mal varlığının olması gerekmektedir (Üstün, 2008: 20-21). BM’nin bir diğer anlaşması da Palermo Konvansiyonu’nda alınan kararlardır. Sözleşmenin amacı uluslararası organize suçların önlenmesi ve daha etkili bir mücadelenin ortaya konması için iş birliğinin sağlanmasıdır. Uluslararası organize suçlar;

- 4 yıl veya daha fazla hürriyet mahrumiyeti ya da daha ağır cezayı gerektiren suçlar,
- Organize suç örgütlerine dahil olma,
- Kara para aklama
- Yolsuzluk ve adaletin engellenmesi suçları dahil olmaktadır (MASAK, 2021).

Palermo Konvansiyonu uluslararası organize suç örgütleri ile BM Sözleşmesinde yer alan suçlarla mücadeleye yönelik hazırlanan ilk uluslararası sözleşmedir. 15 Aralık 2000 tarihinde İtalya’nın Palermo kentinde kabul edilmiştir. Palermo kentinin seçilmesi ise uluslararası suç örgütlerinin faaliyetlerinin meşhur olduğu için bu şehir seçilmiştir. Türkiye 2003 yılında bu sözleşmeyi kabul etmiştir (Doğan ve Yıldız, 2021: 406).

Avrupa Konseyi tarafından 1990 yılında imzalanan “Suç Gelirlerinin Aklanması, Aranması, Zapt Edilmesi ve Müsadere Edilmesi Hakkında Sözleşme” Strazburg Konvansiyonu tarafından kabul edilmiştir. Sözleşmede, tüm suçlardan elde edilen gelirlerin aklanmasının öncül suç kabul edilebileceği serbestliği devletlere tanınmıştır. Uluslararası iş birliği konusunda detaylı düzenlemeler yapılmıştır. Temel hukuk prensiplerine aykırı olduğu durumlarda ülkeler arası talepler reddedilebilmektedir. Strazburg Konvansiyonu, Türkiye tarafından 2001 yılında imzalanmıştır (MASAK, Strazburg Sözleşmesi, 2021).

Varşova Sözleşmesi’nin Strazburg Konvansiyonu ile temel farklılıklarından biri ise aklama suçunun yanı sıra terörizmin finansmanını da kapsamasıdır. Aklama suçunun tanımı Strazburg Konvansiyonu ile aynıdır. Türkiye bu sözleşmeyi 2007 yılında imzalamıştır (MASAK, Varşova Sözleşmesi, 2021)

5.2. İnternette Kara Para Aklama

Günümüzde para, bir kağıt parçasından uzaklaşarak online ortamlarda sayısal verilerden ibaret hale gelmiştir. İnternet bankacılığı, sanal kartlar, kolay transfer yöntemleri ve 24 saat erişim imkanı sayesinde kullanımı ve ulaşımı çok daha kolay olduğu görülmektedir. Teknolojinin sağladığı bu kolaylık

daha tam anlamıyla evrimini tamamlamadığı için içerisinde boşluklara ve suistimallere müsait haldedir. 2021 yılı verilerine göre dünyadaki internet kullanıcılarının sayısı 5 milyarın üzerindedir. Toplam dünya nüfusunun %65,6'sı aktif internet kullanıcısıdır. Türkiye'de yaklaşık 70 milyon internet kullanıcısı bulunmaktadır. Nüfusun %83,3'ü aktif internet kullanıcısıdır. Kişi sayısı bakımından ele aldığımızda Türkiye, Avrupa'da kullanıcı sayısı en fazla olan 3.ülke konumundadır (Stats, 2021).

İnternet bankacılığının giderek aktif hale gelmesi saldırganlar için durumu daha da kolaylaştırmıştır. 2020 statista verilerine göre dünyada 1.9 milyar internet bankacılığı servislerini kullanan kişi vardır. Bu sayı 2024 yılında 2.5 milyar kişi olarak tahmin edilmektedir (Norrestad, 2022)

Dijital ortamda kara para aklama cazip görülmektedir. Bunun nedenleri (Yazıcı, 2008: 161):

- Elektronik transferin hızlılığı
- Erişim kolaylığı
- Müşteri ile bankanın karşılıklı işlem yapılmaması, dolayısıyla müşteri gizliliği
- Ulusal sınırları aşma kolaylığı
- İşlem yapan kişinin kimliğinin tespitinin zor olmasıdır.

Bu sebepler nedeniyle geleneksel aklama yöntemlerine göre daha çok tercih edilmektedir.

Kripto para cüzdanlarının yaygınlaşması ve anonim kalınabilmesi kara para aklayıcılarının da ilgisini çekmiştir. Bir merkezinin olmaması, otorite ya da bir aracının varlığının ihtiyaç olmaması sebebi ile işlem hızlılığı sağlaması paranın aklanması için oldukça geçerlidir. Her ne kadar sistem içinde düzenbazlık yapmak mümkün olmasa da değişim değeri olan başka bir paranın kripto paraya çevrilmesi o paranın kaynağının bulunmasını zor hale getirmektedir. Bu sayede günümüzde oldukça yaygın kullanılan kripto paralarla dünyanın herhangi bir yerinde mal veya hizmet alımı-satımı yapılabilmektedir. Kripto borsası kendi içerisinde oldukça şeffaf ve güvenilir bir yapıdadır fakat farklı finansal sistemlerle ilişki içerisinde olduğunda anonim kalması ve otoriteye sahip olmaması birtakım sorunlara yol açmaktadır (Kaplanhan, 2018: 119-120).

Bu yöntemin yaygınlaşması sayesinde bazı ülkeler kara para aklama merkezi haline dönüşmüş, hayali şirketler, bahis şirketleri ve güvenliği düşük ödeme yöntemleri yaygınlaşmıştır.

6. Örnek Olaylar

6.1. Twitch TV

Twitch, sosyal medya canlı yayın platformudur. Genellikle online oyunların canlı yayınlandığı ve kullanıcıların takip ettiği günümüz televizyonu olarak değerlendirilebilir. 2011 yılında Justin TV kurucuları Justin Kan ve Emmett Shear tarafından kurulmuştur. 2014 yılında platform Amazon tarafından 970 milyon Amerikan doları karşılığında satın alınmıştır. Twitch'te yayın yapan bir kişi 5000 takipçi sayısını kazandığı takdirde para kazanabilmektedir. Para kazanma yöntemleri üç şekilde karşımıza çıkmaktadır. Bunlardan ilki izlediğiniz kişiye abone olmaktır. Her ay bir dergiye ve bir televizyon şirketine olan abonelikte aynı denilebilir. İkincisi bağış yöntemidir. Bu yöntemde direkt kendi ülkenizin para birimiyle yayıncıya bağış yapabilirsiniz. Burada banka hesabınızı kullandığınız için takip edilebilirliği yüksektir. Üçüncü yöntem ise Twitch'in kendi para birimi olan Bit aracılığıyla bağış yapmaktır (<https://tr.wikipedia.org/wiki/Twitch>, Erişim Tarihi 31.08.2022).

Bitler Twitch'te satın alınabilen sanal ürünlerdir. Bu ürün sayesinde yayıncılara destek olunabilir. Küresel çapta yayıncılara destek olunabilen bu ürün Amazon ve PayPal ödeme yöntemleriyle satın alınabilmektedir (Twitch).

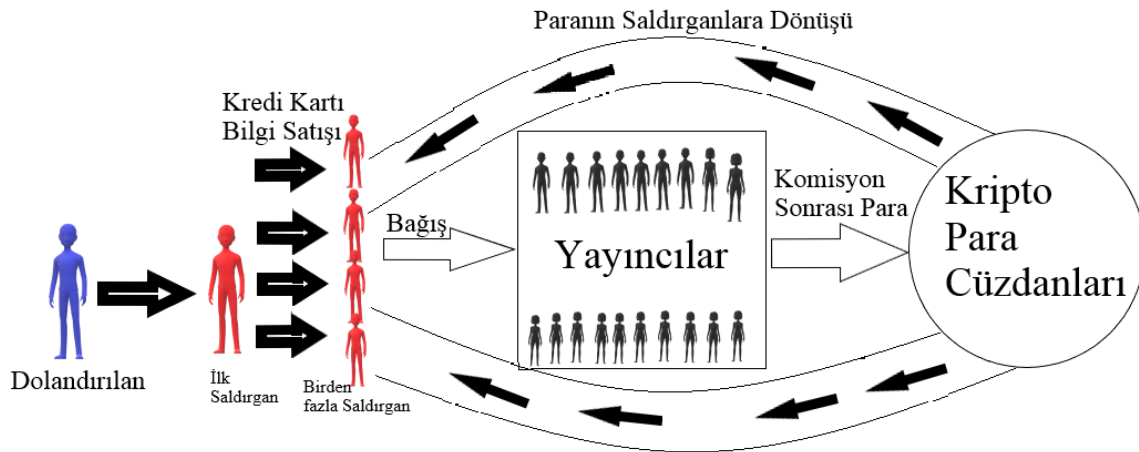
Son günlerde bu platformun çok konuşulmasının sebebi uluslararası kara para aklama örgütlerinin oynacağı haline gelmiş olmasıdır.

Teknolojinin ilerlemesi ve internet ortamının yaygınlaşmasıyla bu sistem içerisinde boşlukları kullanan insanların sayısı da artmaktadır. İnternetin katmanlarında çalıntı kredi kartı satışıyla ya da çalıntı kredi kartlarını hemen işleme sokabilmeleri için bu işi yapan kişiler Twitch Tv' de yayın yapan kişilere ulaşarak para transferlerini yapabilmektedir. Olayın ortaya çıkması online oyun kullanıcılarının kendi aralarında yaşanan sorunları nedeniyle birbirlerinin açıklarını araması sayesinde gerçekleşmiştir. Twitch'te yayın yapan kişilerin bilgilerine ulaşılacak istenirken yanlışlıkla Twitch'in tüm veri tabanına

ulaşmıştır. Ele geçirilen bu dosyada Twitch üzerinden yayın yapan herkesin gelirlerine ulaşılmıştır. Twitch veri tabanlarının ele geçirildiğini kabul etmiş ve verilerin doğruluğu yayıncılar tarafından da desteklenmiştir. Bu veriler incelendiğinde kazançlardaki düzensizlik ve mümkün olmayan yollar ortaya çıkmıştır. Sadece Türkiye ayağında 2400 yayıncının bu düzensiz Bit gelirini elde ettiği ve bir kısmının da bunu kabul ettiği görülmüştür(<https://www.ahaber.com.tr/teknoloji/2021/10/31/twitch-bit-listesinde-kimler-var-twitch-bit-olayi-nedir-twitchte-dolandiricilik-iddialari> Erişim Tarihi, 31.08.2022). Bu işlem için Twitch'in seçilmesinin sebebi; Twitch, Los Angeles merkezli bir ödeme sistemi olan XSolla' yı kullanmaktadır. XSolla oyun geliştiricilerine ve yayıncılarına ödeme hizmetleri sağlayan bir şirkettir. Bu ödeme yöntemi günümüzde yaygın olan 3-D Secure adı verilen ödeme yöntemini kullanmak yerine, kendi yazılımlarını kullanmayı tercih ettiler. 3-D Secure uygulamasını günümüzde kullansalar bile yapılan işlemin büyüklüğüne göre devreye girmektedir (XSolla). Bu boşluğu gören dolandırıcılar phishing yöntemiyle ele geçirdikleri kartları burada kullanmaktadır.

6.1.1. Phishing(Yemleme)

Bu yöntem internet kullanıcılarının kullanıcı adı ve şifrelerinin ele geçirmeyi ve maddi bir kazanç elde yöntemine verilen isimdir. E-ticaret şirketleri kullanıcıların daha aktif olması için e-postalarına belirli sürelerle şifre yenileme mailleri göndermektedir. Saldırganlar bu e-postaları taklit ederek kullanıcıların daha önceki şifrelerini öğrenebilmekte ve hesaplarına erişim sağlayabilmektedir (Şenol & Karacan, 2012). Bir başka yöntem ise güvenilirliği yüksek olan kamu kurumları ya da markaların sitelerinin birebir kopyalanmasıyla kişinin güvenini kazanıp sahte forumlar aracılığıyla kişisel bilgilerini ele geçirerek haksız kazanç elde edilen bir yöntemdir. Link sahteciliği, güvenilir web sayfalarının doğrulama kodları için yolladıkları linklere çok benzer linkleri göndererek bilgileri kopyalanmasına yol açmaktadır. Yemleme yöntemlerine örnek vermemiz gerekirse, Facebook üzerinden verilen sahte reklamlar ya da resmi kurumların, banka sitelerinin, alışveriş sitelerinin birebir aynısını yaratarak kişilerin bu sitelere ödeme bilgilerini girmesi sonucu kopyalanmasına yol açmaktadır. Bu sitelere giriş yapılmasıyla siteler Trojan adı verilen virüsleri cihazlara indirmekte ve kişinin mobil bankacılık bilgilerine ve mesajlarına erişim sağlayabilmektedir. Kartlardaki önemli meblağları kendilerine aktardıktan sonra takip edilebilirliğini azaltmak için illegal forumlar üzerinden satışa sunmakta ve karta bloke işlemi yapılmadan mobilitesini hızlandırmaktadırlar.

Şekil 3: Kara Para Aklama Döngüsü

Kart bilgilerini elinde bulunduran kişiler anonim hesaplar aracılığıyla Twitch üzerinden bit satın almakta ve bu bitleri anlaştıkları yayıncılara ödeme sistemine fark edilmeyecek bir şekilde onlara aktarmaktadırlar. Kartından para çekildiğini fark eden kişiler bankalarına 24 saat içerisinde başvururlarsa banka XSolla şirketine beyanda bulunup kişinin parasını geri alıyor fakat bu durumda da XSolla bir bedel karşılığı ürünü teslim ettiği için sigorta şirketine başvuruyor. Sigorta şirketleri de bu paraları XSolla şirketine ödemek zorunda bırakılıyor. Anlaşmalı olan yayıncı hesabına yatan Bitleri ayın belirli dönemlerinde banka hesabına para birimi olarak almaktadır. Yayıncı elde ettiği gelirden komisyonunu alarak kalan tutarı ise kripto para cüzdanlarına aktarır bu kişilere tekrardan

göndermektedirler. Böylece dolandırıcılar kendilerini devamlı anonim olarak tutmakta ve yayıncıların gerçek kişi olarak gösterebilmektedirler. Uluslararası ve birçok kişinin mağdur olmasından dolayı davada birçok kişinin adı geçecek adli durumda süreç yavaş işlemek zorunda kalacaktır. Anonim olan bu kişileri gerçek kişiliğine ulaşılsa bile bu kişiler belirli suçlarda aranan başka ülkelere kaçıp yeni bir kimlikle ya da oturma izinleriyle ulaşılması güç kişilerdir. Bu yöntemin sadece Twitch.tv platformu olmadığı aşikardır. Twitch.tv'nin verileri sızdığı için bu kapsamda ele alınmıştır. Youtube ve Tiktok gibi büyük sosyal medya içeriklerinin olduğu platformlarda da bu yöntem kullanılmaktadır. Fakat kişisel verileri koruma kanunu kapsamında açık bir veri olmadığı için ispatlanamamaktadır.

6.2. Online NFT Müzayedeleri

NFT⁴ (Non Fungible Token) kavramı sosyal hayatın dijitale yansmasıyla ortaya çıkmış bir kavramdır. NFT yeni gerçekliklerin var olduğu yaşam biçimlerinin bir sonucu olarak; yaratıcı teknolojinin Rönesans'ı olarak nitelemek mümkündür (Hahn, 2021). NFT, blockchain⁵ internet ağı üzerine şifrelenerek benzeri olmayan jeton anlamına gelmektedir (Özrili, 2021). Dijital varlıkların tescillenmesini sağlar ve GIF⁶, şarkı ve videolar bu şekilde satışa sunulabilir. NFT piyasası giderek büyümektedir. 2021 yılında NFT protokollerini kapsayan toplam pazar değeri 20 milyar Amerikan dolarını geçmektedir (Coin Market Cap, 2021). Kripto kullanıcılarının kopyalanamaz olan bu dokümanlara olan ilgisinin artmasıyla milyonlarca dolarlık satışlardan sonra kara para aklayıcı mekanizmaların da gözünden kaçmadı.

Geleneksel dönemde tablolara ödenen fahiş fiyatlarla ortaya çıkan bu yöntem günümüzde dijital ortamda çok daha kolay elde edilebilmektedir. Satılan ürün kriptografi sayesinde tescillenebildiği için ve ürün değeri ürünü elinde bulunduran kişiye ait olmasından dolayı kripto para birimleri gibi herkes için aynı değişim miktarına eşit değildir. Nasıl elde edildiği bilinmeyen gelirlerin kripto cüzdanlarına aktarılmasıyla birlikte NFT ürünlerinin açık artırma şeklinde alıcıya açılması ve kripto paranın değişim aracı olarak kullanılmasıyla para ürünün kripto cüzdan hesabına geçirilmektedir. Devletlerin kripto borsalarına uzaklığını ve yönetim şeklini düşündüğümüzde para kripto yasaları veya mevzuatları olmayan ülkelerdeki kullanıcılara gönderilmektedir. Bu şekilde paraya bir anlam yüklenebilmektedir. Kısacası geleneksel müzayede yönteminin bire bir dijitale aktarılması denmesi yanlış olmayacaktır.

NFT siteleri kötü amaçlı kullanıma müsait sitelerdir. Güvenilir ve marka değeri bulunan NFT siteleri genelde aylık ödeme sistemi bulunan sitelerdir. Ürünü NFT güvencesiyle satmak isteyen kişiler bu sitelere kaydolabilmektedir. NFT ürün satışının yaygınlaşması küçük yatırımcıyı da buraya yönlendirmiştir. NFT satışı gerçekleştiren site sayısı da gittikçe artmıştır. Bu artıştan dolayı birçok dolandırıcı site kurarak küçük yatırımcıyı kendi sitelerine çekmiştir. Bu açık artırmadan çok kazanıldığını gören yatırımcı "x" NFT sitesine ücretsiz kayıt olarak satış gerçekleştirebilmektedir. Site sahibi ücretsiz satışın yapılabilmesi için kendi yarattığı xcoin'in bir miktarını üyelerinde bulundurma zorunluluğu getirmektedir. Rezervin çok büyük çoğunluğunu elinde bulunduran x şirketi, üye sayısının artması ve her üyeye kendi coinini alım şartı koyduğu için piyasa hareketi yaratmış olur. Böylece site sahibi kazanç elde etmektedir fakat x NFT sitesindeki üyeler sadece satıcılardır. Alıcı üyeleri bulunmayan sitelere satış gerçekleşmemektedir. Üyeleri bunu fark ettirmeden kendi coinini elden çıkarıp siteyi kapatabilmektedir. Piyasaya yüklü satış sonrasında coin, yüksek oranda değer kaybetmekte ve üyeleri zarar ettirebilmektedir.

6.3. Bir Köpek Kurtar (Save A Dog) Bağışı

Hem nüfus hem ekonomi açısından dünyanın en büyük ülkelerinden biri olan Çin'in Yulin, Guangxi kentinde, her yıl Yulin Köpek Yeme Festivali düzenlenmektedir. Köpeklere yapılan kötü muamele dünya genelinde birçok tepkiye sebep olmaktadır. Bu kapsamda Instagram'da bu festivale karşı "Save a Dog" kampanyası başlatıldı. Bu kampanya Instagram'daki hikaye özelliğinin kullanılmasıyla 0,01 Amerikan Doları değerinde bağış yapıldığı açıklandı. Bu şirketin internet sitesinde bağış maksadıyla satışa sunulan kolyelerin fiyatları sıfırlanarak bedavaya satılıyormuş gibi gösterildi. Bağış yapmak isteyen kişi ürünü satın alırken karşısına belirli bir miktar gönderim ücreti gösterildi ve satış fiyatı 30 Amerikan Doları

⁴ NFT: Non Fungible Token (Değiştirilmesi Mümkün Olmayan Dijital Varlık)

⁵ Blockchain: Blok Zinciri

⁶ GIF: Graphics Interchange Formatin (Grafik Değiştirme Biçimi)

gibi gösterilen ürün bedelsiz bir şekilde verilerek 10 Amerikan doları civarında gönderim ücreti tahsil edildi. Aynı ürünün Alibaba.com üzerinden satış fiyatı ise 0,42 Amerikan Doları olarak görülmekteydi. Elde edilen gelirin bağışlandığı savunulsa da buna yönelik herhangi bir belge ya da dokümana ulaşılamamaktadır. Bu tür kampanyalar sayesinde duygu sömürsünü kullanan kuruluşlar sitelerindeki düşük fiyatlı ürünlerini bağış adı altında satışa sunmakta ve sitelerinde büyük trafiklerin oluşmasını sağlamaktadır. Böylece ürün satışı yaptığı için ticaret gibi gösterilen bu ufak bağışlar bağış konumunda değil site sahiplerinin gelir elde etmesini sağlamaktadır (Candoğan, 2021).

6.4. İlegal Bahis Siteleri

Türkiye dışında başka ülkelerde etkin olan bahis şirketleri internet üzerinden dünyanın her yerinden bahis oynatabilmektedirler. Legal bahis koşullarından daha esnek kuralları ve ihtimalleri olduğu için çoğu kullanıcı illegal bahis siteleri üzerinden işlem yapmaktadır. Türk Ceza Kanunu'nun 228. Maddesinin 1.fıkrasına göre "Kumar oynanması için yer ve imkan sağlayan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve iki yüz günden aşağı olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır." İlegal bahis siteleri canlı bir şekilde şans oyunlarının tamamına erişim imkanı sağlamaktadır. Türkiye Varlık Fonu Genel Müdürü Zafer Sönmez'in 2020 yılında bir konuşmasında yasadışı bahis ekonomisinin 50 milyar Türk lirasının üzerinde olduğunu hatta bazı kaynaklara göre bu sayısının 100 milyar Türk lirası civarında olabileceğini söylemiştir. Bu sayı legal yollarla oynanan oyunların 3 katından daha fazla bir sayıyı göstermektedir (Boyacıoğlu, 2020). Bu sayede birçok kullanıcıya ulaşan bahis şirketleri Türkiye'de gerçek kişiler üzerinden banka hesapları açılmasını sağlamaktadır. Şans oyunu oynayacak kişi siteye bakiye yükleyebilmek için sitenin kendisine verdiği Türkiye kayıtlı bir banka hesabına belirlediği tutarı göndermektedir. Site işlemi onaylayınca bakiyesine yansıyan kullanıcı istediği gibi parasını kullanabilir. Para resmi kayıtlarda iki kişinin birbirine yaptığı havale işlemi gibi gözükmemektedir. Sitenin Türkiye'deki görevlileri farklı ATM'lerden bu parayı nakit olarak temin ettikten sonra başka banka hesaplarına aktarım yapar ve bu parayı kripto para cüzdanlarına aktararak paranın yurtdışına rahatlıkla çıkışını sağlayabilmektedirler.

7. Sonuç

Bilgi Çağı'nın bize kattığı evrensellik teknolojinin giderek artan bir hızla geliştiğini göstermektedir. Küreselleşmenin ve sanayinin hızla genişlemesi ve bilgiye ulaşmanın kolaylığının sağlanması birçok iyi ve kötü yanı da beraberinde getirmiştir. Günlük hayatımıza egemen birçok sosyal olgu, davranış artık internet ortamına taşınmıştır. Bilgisayar aracılığıyla alışveriş yapabilmek, kumar oynayabilmek, finansal kararlar alabilmek, kitle iletişim kaynaklarına ulaşabilmek vs. birçok alana rahatlıkla erişebilmekteyiz. Hemen hemen her şeyin dijitalleştiği günümüzde paranın dijitalleşmesi de çok hızlı gerçekleşmiştir. Uluslararası transferleri, ödemeleri, borsa işlemlerini çok kısa bir süre içerisinde halledilebilmektedir. Bu açıdan ele aldığımızda kara paranın aklanmasındaki geleneksel yöntemlerin meşakkatli ve risklerinin yüksek olduğu düşünülürse internet bu risklerin azalmasına ve finansal sistemlere daha çabuk entegre edilebilmesine yol açmıştır. Online bankacılık, sanal kartlar bu cazip ortamı yaratan finansal yönetimlerdir. Online ödeme yöntemlerinin farklı şirketlere ayrılması hepsinin farklı politikaları ve erişim imkanının evrensel olması paranın bölünmesinde herhangi bir site kaynaklarına sokulmasına ve kripto para borsası üzerinden anonim bir şekilde takip edilebilirliğini yok etmesi sebebiyle dolandırıcılar için avantajlı bir ortam haline gelmiştir. Her ne kadar ülkelerin bankaları online sistemlerinde yasal mevzuata bağlı olarak bu akışı engellemeye çalışsa da kripto para borsası herhangi bir otoriteye bağlı olmadığı için kurallar çerçevesinde bir mevzuata dahil edilememektedir. Evrensel niteliği ve internetteki erişim özgürlüğü düşünüldüğünde ülkelerin bireysel veya belirli bir topluluk halinde karar almasının pek bir önemi söz konusu değildir. Evrensel çerçeveler doğrultusunda kararlar ve uygulamalar devam etmediği sürece farklı ülkelerin finansal sistemlerine bu paraların aktarılması gayet kolay olacaktır. Toplumsal bilinci artırabilmek için internet aracılığıyla ödeme yapan, internet bankacılığı kullanan bireylerin belirli bir online finans eğitiminden geçirilmesi ve veri gizliliğini korumayı öğrenmesi gerekmektedir. Bünyesinde online ödeme sistemi barındıran sitelerin ve bankaların kendilerine ait siber güvenlik birimleri olması gerekmektedir. Kaynağı belirlenemeyen ve anlamsız ödemeler yapılan (örneğin belirli bir izleyiciye sahip yayıncının ortalama gelirinin on katı fazla kazanması ya da günde 10 tane satılan bir ürünün bir günde bin tane satılması vb.) sitelerin bunu saptayıp denetime sokacak sistemlerinin olması gerekir. Kripto piyasası her ne kadar özgürlüğün ve şeffaflığın olduğu bir ortam olsa da devletler geleceğin platformundan kaçmamalı ve bu platforma göre finansal sistemlerini

düzenlemeleri gerekmektedir. Bu düzenlemeler sayesinde paranın dolaştığı sanal ortamlarda anonim kişiliklerin önüne geçilebilecektir. Dünyanın değişen finansal sistemine adapte olmak zorunluluk haline gelecektir. Devletler ne kadar hızlı adımlar atar ve toplumlarına online finansal eğitimi aktarabilirlerse kredi kartı sanal kart gibi veri çalınmasının önüne geçilecektir. Fakat uyuşturucu ve terörizm kaynaklı kara paranın kaynağı için devletlerin önlem almaları ya da almama istekleri kendi politikaları doğrultusunda gelişmektedir.

8. Kaynakça

- Adalet Bakanlığı. (2021, Kasım 27). FATF. Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü: <https://diabgm.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/fatf-mali-eylem-gorev-gucu> adresinden alındı
- Bitcoin Legality by Country Summary. (2021, 12 21). Coin.dance: <https://coin.dance/poli/legality> adresinden alındı
- Boyacıoğlu, H. (2020, Haziran 11). Yasadışı bahis 50 milyar lirayı aştı. Hürriyet: <https://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/yasadisi-bahis-50-milyar-lirayi-asti-41538621> adresinden alındı
- Burkay, S. (2008). Teorik Çerçeve ve Suç. ETHOS: Felsefe ve Toplumsal Bilimlerde Diyaloglar, 2-3.
- Canca, Ç. (2018). Karapara aklama ve suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama suçu (Master's thesis, Çankaya Üniversitesi).
- Coin Market Cap. (2021, Kasım 23). <https://coinmarketcap.com/nft/collections/> adresinden alındı
- Çarkacıoğlu, A. (2016). Kripto-Para Bitcoin. Sermaye Piyasa Kurulu Araştırma Dairesi.
- Candoğan, O. (2021). Story'leri Siliyoruz: Çin'deki Köpek Yeme Festivaline Karşı Instagram'da Başlatılan Kampanyanın Sahte Olduğu Anlaşıldı, <https://www.webtekno.com/save-a-dog-kampanyasi-sahte-mi-h111027.html> Sitesinden alındı.
- Doğan, B., & Yıldız, A. (2021). Kara Para Aklama ile Mücadelede Uluslararası Kuruluşların Rolü. ISR Journal, 406.
- Dolu, O., Uludağ, Ş., & Doğutaş, C. (2010). Suç Korkusu: Nedenleri, Sonuçları ve Güvenlik Politikaları İlişkisi. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 58.
- Dönmez, U. (2010). Karapara ve Türkiye'de Karaparanın Aklanması ile Mücadele. İstanbul: Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- FATF. (2021). Annual Report 2020-2021.
- FATF. (2022, Mart). International Standards on Combating Money Laundering And The Financing of Terrorism & Proliferation. The FATF Recommendations: <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf> adresinden alındı
- Hahn, J. (2021, Kasım 9). NFTs Will Usher in a "Creative and Artistic Renaissance" Say Designers. <https://www.dezeen.com/2021/04/09/nfts-impact-design-architecture-fashion/> adresinden alındı
- Kalkan, M., & Zararsız, Z. (2021). Kriptografi, steganografi ve kodlama teorisinin grup teorisi ile ilişkisinin incelenmesi ve bazı uygulamaların geliştirilmesi. Nevşehir: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Kaplanhan, F. (2018). Kripto Paranın Türk Mevzuatı Açısından Değerlendirilmesi: Bitcoin Örneği. Vergi Sorunları Dergisi, 353, 119-120.
- Köksal, Ö. (2015). Türkiye'de Karapara ile Mücadele ve Bankacılık Sektörünün Rolü (Master's Thesis). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- MASAK. (2021, Kasım 26). Aklama Suçu. T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Mali Suçlar Araştırma Kurulu: <https://masak.hmb.gov.tr/aklama-sucu-genel-bilgi> adresinden alındı

- MASAK. (2021, Kasım 27). Strazburg Sözleşmesi. T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu: <https://masak.hmb.gov.tr/strazburg-sozlesmesi> adresinden alındı
- MASAK. (2021, Kasım 27). Uluslararası Mücadele. T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu: <https://masak.hmb.gov.tr/uluslararasi-mucadele> adresinden alındı
- MASAK. (2021, Kasım 27). Varşova Sözleşmesi. T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Mali Suçlar Araştırma Kurulu: <https://masak.hmb.gov.tr/varsova-sozlesmesi> adresinden alındı
- Miynat, M., & Duramaz, S. (2013). Karapara Aklama Aracı Olarak Yeni Bir Mali Suç: Siber-Aklama. Yönetim ve Ekonomi.
- Nakamoto, S. (2008). Bitcoin: Apeer-to-peer electronic cash system. Decentralized Business Review.
- Norrestad, F. (2022, Ocak 11). Number of active online banking users worldwide in 2020 with forecasts from 2021 to 2024, by region. statista: <https://www.statista.com/statistics/1228757/online-banking-users-worldwide/> adresinden alındı
- Özrili, Y. (2021). Olmayan Müze: Kripto Sanat. Turizm Çalışmaları Dergisi.
- Rotman, S. (2014). Bitcoin Versus Electronic Money. 1.
- Schroeder, W. (2001). Money laundering: A global threat and the international community's response. FBI L. Enforcement Bull, 3.
- Senkardes, C. (2021). Blockchain Technology and NFT's: A Review in Music Industry.
- Sevim, H. (2019). Kara Para Aklama Suçu ve Kripto Paralar. Hukuk ve Bilişim Dergisi, 3.
- Stats, I. W. (2021). European Telecoms Market Reports. Internet World Stats: <https://www.internetworldstats.com/europa2.htm#tr> adresinden alındı
- Şahiner, D. (2006). Dünyada ve Türkiye'de Kara Para Sorunu: Karşı Önlemler (Master's Thesis). Denizli: Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şenol, A., & Karacan, H. (2012). Sazan Avlama(Phishing): Kullanılan Teknikler ve Bunlardan Korunma Yöntemleri. Uluslararası Bilgi Güvenliği ve Kriptoloji Konferansı, (s. 2-3).
- Tanrıverdi, M., Uysal, M., & Üstündağ, M. (2019). Blokzinciri Teknolojisi Nedir? Ne Değildir?: Alanyazın İncelemesi. Bilişim Teknolojileri Dergisi, 204-205.
- Twitch. (tarih yok). Bit ile Cheer Kılavuzu. Twitch: <https://help.twitch.tv/s/article/guide-to-cheering-with-bits?language=tr> adresinden alındı
- Twitch fake bit listesi isim isim! Twitch bit olayında kimler var? Twitch dolandırıcılık bit olayı nedir?. (01.11.2021) <https://www.ahaber.com.tr/teknoloji/2021/10/31/twitch-bit-listesinde-kimler-var-twitch-bit-olayi-nedir-twitchte-dolandiricilik-iddialari> adresinden alındı.
- Ünlü, U. (2019). Kara Para Aklamada Yeni Yöntemler ve Kara Paranın Ekonomi Üzerindeki Etkileri. Sayıştay Dergisi, 157.
- Ünverdi, N., & Yüksel, Z. (2021, Kasım 24). Ağ Güvenliği ve Güvenlik Duvarında VPN Uygulaması. TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası: https://www.emo.org.tr/ekler/c246594da24758e_ek.pdf adresinden alındı
- Üstün, O. (2008). Karapara Aklama ve Terör Finansmanı ile Mücadelede Uluslararası Girişimler ve Araçlara Toplu Bakış. Bankacılar Dergisi, 20-21.
- Xsolla. (tarih yok). HOW TO CRUSH GAME FRAUD: A USE CASE. Xsolla: <https://xsolla.com/blog/how-to-crush-game-fraud-a-use-case> adresinden alındı
- Yazıcı, A. (2008). Yeni Karapara Aklama Yöntemleri Olarak Akıllı Kartlar ve İnternet. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.

Research Article

Dijital Dünyada Kara Para Aklama: Örnek Olaylar

Money Laundering in The Digital World: Case Studies

Eymen GÜREL Doç.Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi İİBF, Uluslararası Ticaret ve Finans Bölümü eymengurel@mu.edu.tr https://orcid.org/0000-0003-1759-4530	Çağatay ŞAHİN Lisansüstü Öğrencisi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi İİBF, Uluslararası Ticaret ve Finans Bölümü cagatay-1996@hotmail.com https://orcid.org/0000-0001-6453-2469
--	---

Extensive Summary

Black money refers to the money earned through illegal means. In this context, black money is a crime factor. This study was constructed with a literature review on crime, cryptocurrency, blockchain, money laundering and its history, the legal framework in Turkey, and the attitudes of international organizations. Within the scope of these subjects, the study revealed the money laundering cases on the internet and explained how these transactions were carried out.

The events that are contrary to the concept of crime, individual, social, and public safety lead to criminal consequences. Because the concept of crime changes in different times and locations, this has led to the emergence of money laundering transactions. Money laundering cases, which have existed in the literature for nearly a century, have been increasing gradually due to the rapid development of technology and the digitization of money. The Turkish Penal Code classifies money laundering operations as “cybercrimes” and includes them within the scope of the relevant law.

Another concept that emerged in line with the speed and innovations provided by the internet is cryptocurrency. Cryptocurrencies aim at encrypting money so that it could be used and stored in this way. In addition, it provides secure communication channels that are not safe with each other. Cryptocurrencies are independent of any authority. Therefore, they cannot be regulated and controlled. This structure of cryptocurrencies causes some conditions to occur such as being restricted and blocked by authoritarian states. However, the emergence of such applications is considered inadequate to prevent cryptocurrency users. As the Internet is free and constantly developing, it becomes easier to overcome these obstacles. This convenience creates opportunities for users such as being anonymous and making it difficult to follow. In line with these opportunities, it is seen that it is quite difficult to prevent the use of blockchain technology. Blockchain is a technological innovation presented to the humanity by information age. The spread of globalization and the gradual growth of economies have made this technology popular. Blockchain is a spiral data set in which the information of the transactions is recorded by the participants in the network. Thanks to this feature, there is no need for a third intermediary company in transactions. The features of this technology are different because international transactions are carried out rapidly and it is not dependent on any authority. However, the adoption of cryptocurrencies undermines the power of countries’ money creation. In states with oppressive governments, this is not welcome and is prohibited or restricted by legal frameworks.

Because the structure of crypto technology is liberal and difficult to control, it also paves the way for many illegal activities. One of them is money laundering operations. With the increasing world economy, it is seen that increases in the number of the income obtained illegally are directly proportional to the number of people who commit crimes. Although the cases which consider black money as a criminal factor are generally common, these may vary in some countries. With this method, the incomes

of terrorist groups, drug smugglers and perpetrators of serious crimes can be laundered in an organized manner. An income must have certain characteristics to be termed as black money. These elements include the following: illegal sources of income, conversion into different economic instruments because of illegal activities, extraordinary realization of the income obtained, and lack of a legal foundation. According to Financial Crimes Investigation Board (MASAK), money laundering crime arises when the concepts of predicate offense and proceeds of crime are committed together. With the combination of these elements, the aim of the individuals who commit a crime is to enable the circulation of income in some places determined by a certain method and thus the income makes sense and therefore, they reobtain the income. There are three stages of money laundering process in the literature: placement, layering, and integration. Briefly, in the first stage, placement, the income is converted into different tangible assets to be placed in the legitimate financial system. Secondly, these funds are broken down into smaller ones making them difficult to detect in the layering stage, and finally in the integration stage, these funds are collected in a single hand with the intention of using them as a commercial activity.

Historically, money laundering has been used as a method before taking part in literature. It was determined that in the 20th century, Al Capone laundered money in his chain of laundromats he owned and thus the term took place in literature.

The FATF recommendations have an important place in the combat against money laundering in Turkey. The Financial Action Task Force on Money Laundering (FATF) is an international organization established by the G-7 countries in 1989 to detect and seize the assets obtained from crime. This organization has the authority to issue warnings and write reports on money laundering to member states with its 40 recommendations. It is considered that Turkey has established a solid legal framework on money laundering cases with international agreements. It has strengthened its legal basis with the Vienna Convention, Palermo Convention, Strasbourg Convention, Warsaw Convention.

Money laundering on the Internet has become more common with the digitization of money. With technology moving together with the banking sector, approximately 25% of the world's population has become active internet banking users. In this context, money laundering transactions are considered to be more attractive in digital environments. There are some reasons why this method is preferred such as transaction speed, ease of access, customer confidentiality, ease of crossing national borders, and power to make anonymous transactions. Due to the increase in the number of cryptocurrency users and highly attractive use of crypto, some countries have become money laundering centres.

Money laundering transactions are frequently seen on platforms on which social media influencers raise money. One of these platforms is Twitch TV. Twitch is a live streaming platform. It is generally referred to as modern television, where gamers can broadcast themselves live, and users can follow. In this environment, streamers earn income with the number of views, number of subscribers, and donations. One of the donation tools is Twitch's own currency, "Bit". Buying "bits" with stolen credit cards and with revenues from unknown sources from many parts of the world, large amounts of bits are donated to streamers. Money launderers come to an agreement with streamers on a certain amount of commission and then transfer the bit donations they have collected in a certain period to their crypto wallets and thus they use them as a legal basis for post-commission transactions. This scheme was uncovered with the capture of the streamers' income statements prepared by Twitch. With Twitch's verification of these tables, the streamers who were involved in this scheme in Turkey were exposed. It is predicted that money laundering takes place in many social media platforms on which the donation method is active.

Another method is online non-fungible token (NFT) auctions. Recently, many fake websites have been created thanks to NFTs, a popular crypto tool. In the meantime, the perpetrator tells users that they can sell their NFT collections with the promise of free membership, but for "this transaction to be carried out, the perpetrator requires that a certain amount of the crypto currency which he created is bought and kept in their crypto wallets. Thus, many users become members of the site and hold the crypto currency determined by the site owner. The culprit, who holds most of the crypto currency reserve, seizes the tangible assets of the site members by selling all of them to the market at the price he determined with the increase in the price of his crypto currency due to the increase in demand.

With Save a Dog Donation, people earn income by using the animals in poor condition as an excuse. In this method, people's feelings are exploited, and money is raised under the name of donation. These

organizations, which store products with very low market prices, sell the products they have at exorbitant prices using donations as an excuse and thus they pretend as if they are doing business.

Illegal betting sites can place bets from anywhere in the world via the internet. Many users prefer these places because of their flexible rules. Here, with the bank accounts rented, the illegal site shows as if there is a wire transfer between two citizens. This means that thousands of bank accounts are collected at a single point later and then transferred to the crypto wallets and thus allowing them to be carried to the country where it is legal.

There are both positive and negative aspects of the innovations introduced to us with the information age. With the development of technology, we perform many transactions online in our social life. In this context, being open to manipulation is inevitable. The states must establish a strict legal framework on this issue. It is also important that the users should be taught the importance of technology use. In addition, it should be ensured that the legal obligations of e-commerce companies or online businesses should be tightened for the necessary security measures. In order to prevent money laundering transactions in crypto currency markets, it is necessary to work in partnership with a supranational organization and reach enough geographical breadth.